

Pijn bij Kinderen: Informatiebrochure

Dienst Anesthesie en Reanimatie
H.-Hartziekenhuis Roeselare - Menevzw

Wat is pijn?

Pijn is een vervelend, onprettig gevoel. Ondanks dat kan pijn wel **heel nuttig** zijn: het heeft namelijk een signaalfunctie. Het is een teken dat er iets niet goed gaat in je lichaam. **Pijn waarschuwt** je dat je een verwonding hebt opgelopen of ziek bent.

Waardoor wordt pijn veroorzaakt?

Verwondingen zijn de meest voorkomende oorzaken van pijn. Dit kunnen schaafwonden of botbreuken zijn, maar ook een heelkundige ingreep: na een operatie kan je nog een tijdlang pijn hebben omdat de wonde nog moet genezen. Pijn kan ook bestaan zonder dat bij medisch

onderzoek een duidelijke oorzaak wordt gevonden. Door stress en spanning kunnen bijvoorbeeld hoofd- of buikpijn ontstaan. De pijn die het kind voelt, is even erg als andere soorten pijn en moet ook zo goed mogelijk worden behandeld.

Hoe kunnen we de pijn bij uw kind meten?

Er zijn meerdere manieren om na te gaan hoeveel pijn uw kind heeft, met name op basis van:

- hoe het lichaam van uw kind reageert
- wat uw kind zegt (deze methode wordt gebruikt bij kinderen vanaf 4 jaar)
- wat uw kind doet (deze methode wordt gebruikt bij kinderen jonger dan 4 jaar)

Hoe het lichaam van uw kind reageert

Veranderingen in bloeddruk, ademhaling en polsslag kunnen zowel door pijn als door stress of angst worden veroorzaakt.

Met andere woorden, niet elk kind dat deze reacties vertoont heeft ook daadwerkelijk pijn. Deze parameters zijn bijgevolg op zichzelf minder geschikt als methode voor het waarnemen van postoperatieve pijn. Hoogstens zijn zij wel een hulpmiddel hierbij.

Wat uw kind doet

► voor kinderen jonger dan 4 jaar

Kinderen jonger dan 4 jaar kunnen moeilijk zelf aangeven hoe erg hun pijn is. Daarom gaan we bij hen af op hun **gedrag** en hun **lichaamshouding**.

Kinderen laten vaak zien dat ze pijn hebben door te huilen of een pijnlijk gezichtje te trekken of door te wrijven of duwen waar het pijn doet. Ze kunnen ook stiller liggen dan gewoonlijk.

Aan de hand van de observatie van **7 gedragskenmerken** van het kind bepaalt de verpleegkundige de **pijnscore** (POKIS of Pijn Observatie Schaal voor jonge Kinderen).

Wat uw kind zegt

► voor kinderen ouder dan 4 jaar

De beste manier om pijn te meten is aan het kind zelf te vragen hoeveel pijn het heeft. Alleen hij/ zij weet hoe erg het is.

Toch is dit voor kinderen niet zo eenvoudig als voor volwassenen. Soms komt dat omdat ze nog niet kunnen praten en soms is het - ook voor oudere kinderen - te moeilijk om zo'n abstract begrip als pijn te beschrijven.

Daarom maken we gebruik van **kindvriendelijke pijnschalen** waarop het kind volgens zijn/ haar begripsniveau kan aangeven hoeveel pijn het heeft. Dit zijn de pijnschalen die we in ons ziekenhuis gebruiken:

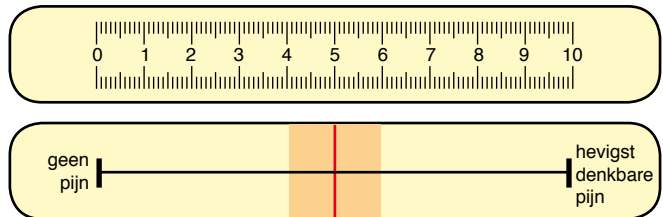
▶ Voor kinderen van 4 tot 8 jaar gebruiken we de gezichtsschaal:

Hierbij laten we de kinderen 5 gezichtjes zien. De eerste in de rij heeft een lachend gezichtje en komt overeen met geen pijn. De laatste heeft een zeer verdrietig gezichtje en komt overeen met heel enge pijn. Aan de kinderen wordt gevraagd het gezichtje aan te duiden dat het beste past bij hoe ze zich op dat moment voelen.

▶ Voor oudere kinderen (vanaf 8 jaar) gebruiken we de VAS-schaal (Visueel Analoge Schaal):

Deze bestaat uit een meetlatje met een verstelbaar schuifje over een lijn, waarmee het kind kan aangeven hoeveel pijn het heeft.

De linkerkant van het latje betekent 'geen pijn' en de rechterkant 'de ergste pijn'. Aan de achterkant van het latje kan de verpleegkundige dan een getal aflezen van 0 tot 10 dat overeenkomt met de pijn die het kind voelt.

De verpleegkundige kan u meer vertellen over wat de meest aangewezen schaal is om de pijn bij uw kind te meten.

Wat doen we eraan?

Behandeling van de pijn kan uit pijnstillers en psychologische methoden bestaan.

1. Pijnstillers:

Pijnbestrijding is ook het voorkómen van pijn. Dat doen we door reeds voor of tijdens de operatie pijnmedicatie toe te dienen:

- Bij zeer kortdurende ingrepen (bvb. trommelvliesbuisjes, verwijderen van neuspoliepen) geven we reeds voor de operatie op de afdeling paracetamol (in siroopvorm of via suppo).
- Sommige operatiepijnen kunnen worden vermeden door een bepaalde zenuw of zenuwgroepen te verdoven voor de operatie (terwijl het kind slaapt). Dit wordt slechts bij sommige operaties gebruikt maar is heel

effectief. Een caudaal block (lage ruggeprik) verdooft de onderste helft van het lichaam. Het kan worden gebruikt bij liesbreukoperaties, fimosis (vernauwing van de voorhuid) en sommige voet- of beenoperaties.

- Tijdens de ingreep wordt door de anesthesist reeds pijnmedicatie toegediend. Afhankelijk van de operatie wordt beslist welke pijnstillers nodig zijn. De anesthesist legt via het voorschrift vast welke medicatie na de operatie verder kan worden gegeven.

Na de ingreep zal de verpleegkundige met de pijnmeting het effect van de pijnbehandeling beoordelen en zo nodig aanpassen volgens het voorschrift. U en/of uw kind moeten natuurlijk niet wachten tot de verpleegkundige aan bed komt voor de pijnmeting. Als uw kind teveel pijn heeft kunt u dat het beste melden.

Kinderen verblijven na een geplande ingreep zo kort mogelijk in het ziekenhuis. Instructies in verband met verdere pijnmedicatie thuis zijn afhankelijk van het type ingreep en worden u meegegeven bij ontslag naar huis.

2. Psychologische methoden:

- Het is belangrijk dat uw kind goed is voorbereid. U leest hierover meer in onze brochure 'Anesthesie bij Kinderen'. In ons ziekenhuis zijn spelmedewerkers en vrijwilligers werkzaam die u en uw kind, aan de hand van foto's en verhalen, informatie geven over wat zal volgen.
- De beste psychologische manier om pijn aan te pakken is vermoedelijk de aanwezigheid van ouders bij het kind. Kinderen voelen zich veel veiliger als hun ouders erbij zijn, en kunnen ook het best door hun ouders worden getroost. Daarom is in ons ziekenhuis de aanwezigheid van één van beide ouders toegestaan in de ontwaakzaal.

- Het kind afleiden kan ervoor zorgen dat hij/ zij zich minder bewust wordt van angst en pijn. Bij jongere kinderen helpt het vaak om voor te lezen en te spelen of naar televisie te kijken, grotere kinderen vinden soms afleiding in lezen, muziek of computerspelletjes.

Vragen

Wij hopen dat deze folder u meer duidelijkheid geeft over de methoden om pijn bij kinderen aan te pakken.

Heeft u nog vragen, aarzel dan niet om deze te stellen bij opname op de kinderafdeling. Er staat u graag iemand te woord.

Zo nodig kan de verpleegkundige ook de behandelende arts en/ of anesthesist contacteren.

met de steun van:

 SA Bristol-Myers Squibb Belgium NV

© Informatiebrochure Kinderen E.Bral
Dienst Anesthesie HHRM dec2007

www.hhr.be